

Mål C-331/23**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

25 maj 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen Afdeling Gent
(Belgien)**Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:**

22 maj 2023

Kärande:

Dranken Van Eetvelde NV

Svarande:

Belgische Staat

Saken i det nationella målet

Det nationella målet rör mervärdesskattebedrägeri med förfalskade fakturor.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

I förevarande begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF har den hänskjutande domstolen i huvudsak begärt att EU-domstolen ska pröva artikel 51 bis 4 i den belgiska mervärdesskattelagen (nedan kallad mervärdesskattelagen) mot proportionalitetsprincipen, neutralitetsprincipen och artikel 205 i mervärdesskattedirektivet. Den hänskjutande domstolen vill dessutom få klarhet i huruvida kumuleringen av administrativa sanktioner och straffrättsliga påföljder i förevarande mål är förenlig med principen *ne bis in idem* i artikel 50 i stadgan.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

- 1) Strider artikel 51 bis 4 i mervärdesskattelagen mot artikel 205 [i direktiv 2006/112 och] proportionalitetsprincipen, eftersom det i den förstnämnda bestämmelsen föreskrivs ett ovillkorligt allmänt ansvar och det inte är möjligt för den nationella domstolen att bedöma detta utifrån allas bidrag till skatteundandragandet?
- 2) Strider artikel 51 bis 4 i mervärdesskattelagen mot artikel 205 [i direktiv 2006/112] om ett gemensamt system för mervärdesskatt, jämförd med principen om neutralitet i mervärdesskattehänseende, för det fall nämnda bestämmelse ska tolkas så, att man är solidariskt betalningsansvarig för mervärdesskatt i den juridiska gäldenärens ställe, utan att det är nödvändigt att ta hänsyn till det avdrag för mervärdesskatt som den juridiska gäldenären kan göra?
- 3) Ska artikel 50 i Europeiska unionens stadga för de grundläggande rättigheterna tolkas så, att den inte utgör hinder för en nationell bestämmelse enligt vilken det är tillåtet att kumulera administrativa sanktioner av straffrättslig karaktär och straffrättsliga påföljder som påförts i olika förfaranden för gärningar som i materiellt hänseende är identiska men som begåtts under flera på varandra följande år (och som i straffrättsligt hänseende därför ska anses utgöra ett och samma uppsåtliga brott), och där gärningarna ett år har lett till administrativa åtgärder och ett annat år till lagföring? Gör den omständigheten att dessa gärningar begåtts under flera på varandra följande år att de inte anses vara oskiljaktigt förbundna med varandra?
- 4) Ska artikel 50 i Europeiska unionens stadga för de grundläggande rättigheterna tolkas så, att den inte utgör hinder för en nationell bestämmelse enligt vilken en person kan åläggas en administrativ sanktionsavgift av straffrättslig karaktär för gärningar för vilka vederbörande redan har dömts genom en lagakraftvunnen brottmålsdom, varvid båda förfarandena genomförs helt oavhängigt av varandra, och den enda garantin för att de samlade påföljderna motsvarar den aktuella överträdelsens allvar består i att skattedomstolen kan göra en proportionalitetsprövning, medan den nationella lagstiftningen inte innehåller några bestämmelser om detta och inte heller några bestämmelser som gör det möjligt för förvaltningsmyndigheten att ta hänsyn till den straffrättsliga påföljd som redan utdömts?

Anförda unionsbestämmelser

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artikel 50 (*ne bis in idem*).

Rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt, artikel 205 (solidariskt betalningsansvar för mervärdesskatt).

Anförda nationella bestämmelser

Grondwet (grundlagen), artiklarna 10 (likabehandlingsprincipen), 11 (diskrimineringsförbud) och 172 (principen om likabehandling i skattehänseende).

Btw-wetboek (mervärdesskattelagen), artikel 51 bis 4 (solidariskt betalningsansvar för mervärdesskatt), artikel 70.1 och 70.2 (sanktionsavgifter), artikel 84 ter (obligatorisk underrättelse om misstankar om skatteundandragande vid förlängd preskriptionstid), artikel 85.1 (uppbörd).

Wetboek van strafvordering (straffprocesslagen), artikel 29.3 (skattemyndigheten är skyldig att anmäla tecken på bedrägeri till åklagarmyndigheten).

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Dranken Van Eetvelde handlar med drycker. Den belgiska skattemyndigheten har granskat bolagets mervärdesskattedeclarationer för räkenskapsåret 2011. Vid granskningen konstaterades oegentligheter. Dranken Van Eetvelde föreföll ha utfärdat falska fakturor för leverans av drycker till privatpersoner. I verkligheten levererades dryckerna till skattskyldiga kunder (hotell-, restaurang- och cateringrörelser) som sålde vidare dryckerna ”svart”.
- 2 Vid två tidigare skattekontroller (avseende räkenskapsåren 2001–2002 och räkenskapsåret 2004) konstaterades samma överträdelse. Genom domar av den 10 april 2008 respektive den 17 november 2008 blev Dranken Van Eetvelde även dömd för dessa överträdelser. Vid vart och ett av dessa tillfällen ålades Dranken Van Eetvelde att betala böter.
- 3 Den 21 december 2018 väckte Dranken Van Eetvelde talan vid den hänskjutande domstolen och bestred det betalningskrav rörande mervärdesskatt och sanktionsavgifter som bolaget hade delgetts den 10 december 2018.

Parternas huvudargument

- 4 Dranken Van Eetvelde har gjort gällande att det följer av EU-domstolens rättspraxis att ingen kan hållas ovillkorligt ansvarig för någon annans bedrägeri (vilket dock är fallet vid tillämpning av artikel 51 bis 4 i mervärdesskattelagen). Ett sådant ovillkorligt ansvar går utöver vad som är nödvändigt för att skydda statskassan och bekämpa skatteundandragande (se EU-domstolens domar av den 21 december 2011 och den 11 maj 2006 samt där angiven rättspraxis). Härigenom åsidosätts proportionalitetsprincipen.

- 5 Belgiska staten anser att det ovillkorliga betalningsansvaret för mervärdesskatteskulden inte strider mot proportionalitetsprincipen eller principen om neutralitet i mervärdesskattehänseende och att principen *ne bis in idem* inte har åsidosatts.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 6 Eftersom det i artikel 51 bis 4 i mervärdesskattelagen föreskrivs ett ovillkorligt betalningsansvar för mervärdesskatt, skulle denna bestämmelse kunna strida mot proportionalitetsprincipen och/eller principen om neutralitet i mervärdesskattehänseende.
- 7 Dessutom har principen *ne bis in idem* åberopats. Efter en lagkraftvunnen brottmålsdom får en person enligt denna princip inte lagföras en andra gång för samma gärning. Denna princip tillämpas på olika sätt beroende på om det är fråga om inkomstskatt eller mervärdesskatt.
- 8 En annan viktig rättsfråga är slutligen problemet med kumulering av administrativa sanktioner och straffrättsliga påföljder för gärningar som täcks av samma uppsåt. Denna fråga ska bedömas mot bakgrund av de allmänna principerna i unionsrätten.
- 9 Ett svar på dessa frågor behövs för att kunna avgöra huruvida Dranken Van Eetvelde ska betala de undandragna skatterna.